

Datum
2014-10-15

Handläggare
Projektledare Fibernät Mia Wihlborg
Kommunledningskontoret
IT
0451-26 77 73
mia.wihlborg@hassleholm.se

Fem steg till Fiber

Detta är en enklare vägledning för er som önskar att starta ett projekt för att få bredband till er by. Informationen har som utgångspunkt att ni avser ansöka om ekonomiskt stöd genom Landsbygdsprogrammet, d.v.s. att projektet delvis finansieras med EU-medel. Det är givetvis fullt möjligt att välja andra tillvägagångssätt.

Informationen är tänkt att ge er ett grepp om arbetsinsatsen som krävs för att driva projektet, samt peka på den informationsinhämtning ni måste göra.

Informationen delas ut av IT-avdelningens fiberansvarig i väntan på att kommunen tillsatt den vakanta tjänsten som hanterar fiber utanför tätort. Informationen är inte att beteckna som ett facit, och gör inte heller anspråk på att vara helt komplett, utan är ämnad att ge möjlighet att upprätthålla engagemanget på orten och få en start.

Landsbygdsprogrammet fastslås i Maj 2015, och fram till dess kan det löpande förekomma ändringar i programmets utformning och villkor!

Landsbygdsprogrammet 2014-2020

Vid årsskiftet 2013/2014 påbörjade EU en ny, sjuårig programperiod. I och med detta har Sverige arbetat fram ett nytt Landsbygdsprogram där bland annat bredbandsstödet ingår. Skåne län kommer att få ca 300 miljoner för utbyggnad av bredband för åren 2014-2020. Landsbygdsprogrammet finansieras både av EU-pengar och av svenska skattemedel. Det nya programmet innebär en revidering av regelverket för stöd till bredbandsutbyggnad, med förändringar av kriterier och bedömningsgrunder.

EU-kommissionen granskar för närvarande det insända svenska Landsbygdsprogrammet. Arbetet beräknas vara slutfört tidigast under maj månad 2015. Redan nu kan man söka stöd för bredbandsutbyggnad, och

Kommunledningskontoret / IT

projekt kan påbörjas så snart en ansökan om stöd har lämnats in, *dock kan inga beslut om stöd tas förrän Landsbygdsprogrammet är godkänt. Detta innebär att allt du gör innan du har fått ett beslut sker på egen risk och egen bekostnad.*

Villkoren i stödet kommer att se ut på det sätt som det beskrivs på [Jordbruksverkets sidor](#) om stöd till bredband på landsbygden. *Vissa villkor kan komma att justeras.*

Det är kommunens uppfattning att det inte finns någon vinst i att hetsa fram en ansökan, eller projektprocessen, utan att det däremot finns reella vinster att dra utifrån att avvakta och invänta att programmet och alla dess villkor fastslagits i sin helhet. Möjligheten till stöd blir inte lägre för att ansökan inte inlämnas i maj 2015 utan förväntas snarare bli större vid en mycket väl genomarbetad ansökan i ett senare skede.

Observera att de stödregler som tidigare landsbyggdprojekt arbetat under är helt annorlunda. Ett direkt erfarenhetsutbyte med andra byalag/föreningar är därför inte möjligt när det kommer till ansökan och regelverk.

Så här mycket kan ditt projekt få i stöd

Storleken på ditt stöd bestäms av Jordbruksverket. Eftersom förhållandena skiljer sig åt i landet har stödets storlek anpassats till varje läns förutsättningar. Procentsatsen varierar alltså mellan de olika länen, och för Skåne är den satt till maximalt 60 procent.

Detta innebär att minst 40 procent av kostnaderna måste finansieras på annat sätt. Projektet kan inte medfinansieras med andra offentliga stöd. Med offentliga stöd menas pengar från till exempel EU, svenska staten, regionförbund, landsting eller kommun. Den del som inte täcks av stödet ska täckas av till exempel egna insatser och anslutningsavgifter.

På Jordbruksverkets hemsida finns en [tydlig översikt](#) över vad ett projekt kan få stöd för. Där finns även den budgetmall som ska användas vid en ansökan.

Kommunen har inte för avsikt att vara bidragssökande själv, utan har endast en målsättning om att, så småningom, stötta de initiativ som väcks på bygden.

Kommunledningskontoret/ IT

5 steg

Vägen till bredband genom fiberkabel kan grovt delas in i fem steg:

1. Ta reda på befintlig infrastruktur
2. Tala med och mobilisera grannarna
3. Starta fiberförening
4. Arbeta fram en projektplan
5. Genomföra byggprojektet

1: Befintlig infrastruktur

Ett naturligt första steg är att undersöka vad som finns av befintlig bredbandsinfrastruktur i ert område. Denna information kan ni hitta på [Bredbandskartan](#), som är framtagen av Post- och Telestyrelsen. Där kan ni få svar på

- Hur många hushåll som saknar bredband, samt var dessa finns
- Vem som är nätägare (fiber) i, eller i närheten av, ert område

Kontakta eventuella nätägare i trakten, ta reda på om det finns utbyggnadsplaner, samt ställ frågan om det finns möjlighet att ansluta till deras nät vid en eventuell utbyggnad.

Om det finns konkreta utbyggnadsplaner på orten av annan aktör inom 3 år, som erbjuder privat boende bredband, kan man inte samtidigt beviljas bidrag.

Ett villkor för att erhålla ekonomiskt stöd via Landsbygdsprogrammet är att ni har undersökt möjligheterna att utnyttja delar av befintliga nät och att samförlägga (exempelvis lägga ner kanalisationsrör samtidigt som ett elbolag gräver ner en elledning).

Undersök därför eventuella samarbetsmöjligheter med andra närliggande projekt eller grävarbeten i kommunen. På [Ledningskollens webbplats](#) kan du ta reda på vilka ledningsägare det finns inom ditt område.

Kommunledningskontoret/ IT

Postadress: Stadshuset, 281 80 Hässleholm **Besöksadress:** Stadshuset, Nytorget 1 **Telefon:** 0451-26 70 00 **Telefax:** 0451-814 06
E-post: kommunen@hassleholm.se **Bankgiro:** 866-3494 **Org. nr:** 212000-0985 **Webb:** www.hassleholm.se

2: Grannarna

Om det inte finns planer på bredbandsutbyggnad i ert område är det dags för nästa steg – som handlar om att mobilisera grannarna. Ta initiativ till ett uppstartsmöte där grannarna, såväl boende som företag, pratar om vilka fördelar ett snabbare bredband har för byn där ni bor. Informationsmötet är en möjlighet att sälja in tanken på bredband, och att fånga upp hur intresset ser ut. Ett tips är att ta fram ett infoblad som på ett enkelt sätt berättar vad fibernät är, vilka fördelar det ger, och dela ut detta tillsammans med ett frågeformulär/intresseformulär inför mötet. En sådan enkel marknadsundersökning kan vara till hjälp när ni ska avgöra om det finns anledning att gå vidare med ert projekt, och det är även ett bra sätt att informera och mobilisera grannar som kanske inte har funderat särskilt mycket kring möjligheterna som en snabbare internetuppkoppling kan ge. Även om uppslutningen på mötet är stor, måste man räkna med att det krävs dörrknackning för att mobilisera de som kanske inte är spontant intresserade, eller inte kunde komma på utsatt datum.

Ett av villkoren för att kunna söka stöd genom Landsbygdsprogrammet är att projektet är till nytta för fler, och helst en så hög procent av ortens invånare som möjligt. Även kostnaden för projektet påverkas av hur många som går med; ju fler anslutningar i nätet, desto mindre kostar varje anslutning eftersom fler är med och betalar de gemensamma kostnaderna i projektet. Projekt med en anslutningsgrad under 50% får noll poäng i den bedömningspunkten. Det gör det högst otroligt att projektet lyckas komma över de sammanlagda 200 poäng som krävs för att bli aktuellt för stöd.

Under projektets gång är det viktigt att även försöka mobilisera och informera de som väljer att inte engagera sig från början. Med mer konkret information om fördelar och förutsättningar så kanske fler av de som inledningsvis var tveksamma ändå väljer att gå med. Av erfarenhet vet man att när projektet väl påbörjas och grävmaskinerna kommer fram, väcks ett nytt intresse hos de som tidigare varit lite avigt inställda.

Kommunledningskontoret/ IT

3: Bilda förening

När ni väl har bestämt er för att driva frågan vidare, bilda en förening. Det finns olika sätt att organisera sig på (ideella föreningar, enkla bolag, samhällighetsföreningar, ekonomiska föreningar) men det vanligaste är att bilda en ekonomisk förening. Den ekonomiska föreningen fungerar som juridisk person under ansöknings- och projektprocessen.

En ekonomisk förening är ett kooperativt företag. Det innebär att den ska bedriva en affärsverksamhet. Grundläggande för en ekonomisk förening är att den gör affärer med sina medlemmar. Medlemmarna ska m.a.o. delta i en samhandel med föreningen. I en fibernätsförening deltar medlemmarna som konsumenter genom att nyttja föreningens tjänster. Föreningens primära tjänst är då att

- Driva projektet
- Efter projektets slut tillhandahålla medlemmarna en digital infrastruktur genom att upplåta fibernätet till medlemmarna.

Mer information om ekonomiska föreningar hittar ni i boken [Ekonomiska föreningar](#). Det finns även en [handbok](#) som riktar sig specifikt till fibernätsföreningar. Det är en steg för steg – guide med tillhörande mallar för exempelvis stadgar, markupplåtelsesavtal och budget. Handboken listar även ett antal länkar som kan vara till nytta.

Nu kan det även vara lämpligt att ta kontakt med bredbandssammordnare vid Länsstyrelsen eller kommunen, för att testa projektidén, och kanske få en preliminär avstämning om projektet kan komma ifråga för stöd från t.ex. Landsbygdsprogrammet. För Länsstyrelsen i Skåne är det Lisbet Smolka Ringborg som fungerar som kontaktperson i bredbandsfrågor:

E-post: Lisbet.Smolka-Ringborg@lansstyrelsen.se

Telefon: 010-2241636

Kommunledningskontoret/ IT

Postadress: Stadshuset, 281 80 Hässleholm **Besöksadress:** Stadshuset, Nytorget 1 **Telefon:** 0451-26 70 00 **Telefax:** 0451-814 06
E-post: kommunen@hassleholm.se **Bankgiro:** 866-3494 **Org. nr:** 212000-0985 **Webb:** www.hassleholm.se

4: Projektplan

Den färdiga projektplanen måste vara väl genomarbetad för att möta de krav som ställs för att ett projekt ska betraktas som stödberättigad från Jordbruksverkets sida. Att arbeta fram en fullständig projektplan kan därför med fördel genomföras som en förstudie.

Den färdiga förstudien med projektplan reder bland annat ut:

1. Hur processen kommer se ut – vilka steg som ska tas från projektets början till dess slut.
2. Nätstrukturen – planerade kabelvägar och förgreningar för anslutning av aktuella fastigheter.
3. Projektets ekonomiska kalkyler; kostnader och finansieringsformer (baserat på bland annat inhämtade offerter och möjligheten till ekonomiskt stöd).
4. Tidsplan för projektet.
5. Hur projektorganisationen kommer se ut.
6. Uppskattad anslutningsgrad (från början och ungefär fem år framåt).
7. Anslutningsavgifterna för nät och tjänster enligt olika alternativ och prismodeller (baseras på offerter).
8. Förslag till drifts- och förvaltningsorganisation för det färdiga byanätet (kommer föreningen behålla och driva det själv eller kommer det överlåtas till annan aktör, etc.).

Projektplanen måste följa de villkor och riktlinjer som är satta av Jordbruksverket. Utöver detta **poängsätts** varje ansökan enligt [dessa villkor](#).

En viktig förändring inom det nya landsbygdsprogrammet är att det nu inte går att ansöka om finansiering av en förstudie från Länsstyrelsen. Inte heller finns det för närvarande medel att söka genom Lokalt ledd utveckling (Leader). Förstudien måste ni därför antingen bekosta själva eller så kontaktar man kommunen med en förfrågan om det finns möjlighet till kommunalt stöd. Ett sådant stöd finns i dagsläget inte beviljat hos kommunen, men förändring kan ske inför programmets godkännande 2015.

När förstudien med projektplan är klar skickas ansökan om stöd in. Detta görs via en [e-tjänst](#) på Jordbruksverkets hemsida. OBS! Använd Jordbruksverkets [budgetmall](#). Länsstyrelsen handlägger och beslutar om stöd i ärendet. Detta kommer tidigast ske under vår/sommar 2015 när Landsbygdsprogrammet har godkänts av EU.

Kommunens bedömning är att projekt utan professionell hjälp vid sammanställningen av förstudien, kommer ha mycket små chanser att beviljas stöd. Vi rekommenderar därför att man kontaktar projekteringsfirma, tar in offert och i ett tidigt stadi ser över möjligheterna för finansiering för förstudie.

Kommunledningskontoret/ IT

5: Genomföra projektet

1. **Projektering**
2. **Upphandling**
3. **Avtal och tillstånd**
4. **Det fysiska utförandet – att gräva**
5. **Det tekniska utförandet – att blåsa fibern**

Tänk på att all nyanläggning av kommunikationsinfrastruktur kräver fackmannamässig projektering, så att nätets struktur, kvalitet och prestanda blir rätt utformade. Mer information om detta hittar ni på [Svenska Stadsnätetsföreningens hemsida](#). Projekteringen är stödberättigad.

Det ställs krav om upphandling från EUs sida för att kunna erhålla ekonomiskt stöd. På [Jordbruksverkets sida](#) kan ni se vad som behöver upphandlas och hur ni går tillväga.

Nästa punkt i genomförandefasen handlar om avtal: avtal om nyttjande av annans mark, servitut, ledningsrätt, samarbetsformer m.m. [I Handbok för fibernätsföreningar](#) finns avtalsmallar som kan användas, exempelvis avtal om nätanslutning, drift och underhåll, överlåtelse av ledningsnät, markupplåtelseavtal och avtal om fastighetsanslutning. Även Lantmäteriet har bra mallar för bl.a. markupplåtelse.

Innan du börjar bygga måste du även söka de tillstånd som krävs. För att inte riskera att skada fornlämningar, känsliga naturområden och vattendrag som är skyddade i miljölagen ska du i vissa fall anmäla eller söka tillstånd innan du börjar gräva. Tillstånden söks på länsstyrelsen i respektive län. Mer information finns på [Länsstyrelsens hemsida](#).

Ska du göra arbeten i vägar som tillhör staten måste du ha tillstånd från Trafikverket för att dra ledning i vägområde. Tillståndet för statliga allmänna vägar söks hos Trafikverket via deras [e-tjänst](#).

I vissa fall kan det krävas tillstånd från kommunen, exempelvis om du ska gräva i planlagt område, bygga eller gräva i strandskyddsområde. Det kan också behövas bygglov för att sätta upp en byggnad till exempel ett nodhus. Ta därför alltid kontakt med kommunen innan du börjar.

Själva grävandet kan ni antingen utföra själva, eller ni kan hyra in tjänsten.

Arbetet med att dra eller blåsa in fiberkablar i kanalisationsrören, samt skarvning och kontaktering av fiber, ska alltid utföras av fackman.

Kommunledningskontoret/ IT

LÄNKAR TILL HJÄLP

Rekommenderade handböcker

- Bredband till dig som bor på landsbygden – en introduktion (Lantbrukarnas Riksförbund)
<http://www.lrf.se/PageFiles/23956/Bredband%20till%20dig%20som%20bor%20p%C3%A5%20landet.pdf>
- Handbok för fibernätsföreningar som ekonomiska föreningar – (Companion)
http://www.bredbandivarldsklass.se/Documents/Handbok_fiberforeningar_version2.pdf
- Bredband på landsbygden (Bredbandsforum)
<http://www.fiberportalen.se/wp-content/uploads/2014/08/Bredband-landsbygden-lowres-2013.pdf>
- Projektplansguide (Länsstyrelsen i Skåne)
<http://www.lansstyrelsen.se/skane/SiteCollectionDocuments/Sv/naringsliv-och-foreningar/projektstod/stod-till-landsbygden/projektstod/Projektplansguide%201008.pdf>

Rekommenderade hemsidor

- Jordbruksverket
<http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/stod/foretagsochprojektsod/projektstod2014/bredband.4.37e9ac46144f41921cd2c761.html>
- Länsstyrelsen i Skåne <http://www.lansstyrelsen.se/skane/Sv/lantbruk-och-landsbygd/landsbygdsutveckling/nya-landsbygdsprogrammet/stod-till-utbyggnad-av-bredband/Pages/default.aspx>
- Bredbandsforum <http://www.bredbandivarldsklass.se/Vagledning-for-byanat/>
- Fiberportalen <http://www.fiberportalen.se/driva-projekt/>
- Bredbandskartan (Post- och Telestyrelsen)
<http://bredbandskartan.pts.se/>
- Ledningskollen <https://www.ledningskollen.se/>
- Svenska Stadsnätsföreningen
<http://ssnf.org/informationsbank/Rekommendationer/Robusthet/>

Kommunledningskontoret/ IT

Postadress: Stadshuset, 281 80 Hässleholm **Besöksadress:** Stadshuset, Nytorget 1 **Telefon:** 0451-26 70 00 **Telefax:** 0451-814 06
E-post: kommunen@hassleholm.se **Bankgiro:** 866-3494 **Org. nr:** 212000-0985 **Webb:** www.hassleholm.se

Lycka Till!

Kommunledningskontoret
Mia Wihlborg
Projektledare Fibernät

Servicekontoret Hästveda
Kjerstin Jonsson
Sambällsvägledare

Kommunledningskontoret/ IT

Postadress: Stadshuset, 281 80 Hässleholm **Besöksadress:** Stadshuset, Nytorget 1 **Telefon:** 0451-26 70 00 **Telefax:** 0451-814 06
E-post: kommunen@hassleholm.se **Bankgiro:** 866-3494 **Org. nr:** 212000-0985 **Webb:** www.hassleholm.se